

**ESPOO
ESBO**

LOP - Moniammatillinen yhteistyö lastensuojeluprosesseissa

Osaprojektin loppuarviointi 4.11.2014

LOP-kehittämistyön organisaatio 2014

LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTITYÖN JOHTORYHMÄ

Tekee kehittämistyötä koskevat toimiala- ja sektori rajat ylittävät sopimukset ja linjaukset, kokoukset 6 x vuosi

PERHE- JA SOSIAALIPALVELUJEN JOHTORYHMÄ

Tekee kehittämistyön operatiivisen tason linjaukset ja päätökset peson osalta, tukee kehittämistyötä, sitouttaa oman henkilöstönsä kehittämistyöhön, kehittämistyö esillä johtoryhmässä noin 1 x kuukaudessa

PROJEKTIPÄÄLLIKKÖ Pia Seivo

- Koordinoi kehittämisen kokonaisuutta
- Osallistuu aktiivisesti kehittämistyöhön
- Huolehtii dokumentoinnista
- Tukee pilottiryhmiä
- Pitää johtoryhmiä ajan tasalla kehittämistyön etenemisestä
- Hyväksyttää kehittämislinjaukset

KEHITTÄMISEN TUKIRYHMÄ

- Tukee projektipäällikköä ja sparraa pilottien vetäjiä.
- Toimii pilottiklinikkana, käsittelyssä yksi pilotti kerrallaan.
- Kokoontuu tarpeen mukaan.

PILOTTIRYHMÄT

Suunnittelevat kehittämisspilottit, osallistuvat toteutukseen ja raportoivat projektikuvauksen mukaisesti

Tapio Nieminen

Lapsen huomioiminen aikuisten palveluissa

Anu Rämö

Moniammatillinen yhteistyö lastensuojelun prosesseissa

Kristiina Timonen

Lapset puheeksi -pilotti

Jaana Leppäkorpi

Vaahtera – palveluohjaus-portaali

Leena Oksanen
ja Marja Manninen
Luottohenkilömalli

ESPOO
ESBO

Kehittämistyön tausta / tarve

- Projektin tarve on syntynyt LOP-työskentelyn ensimmäisen vaiheen (vuosi 2012) työryhmien tuottaman kokemustiedon perusteella. Ensimmäisen vaiheen yhteydessä nousi esiin ja projektin alussa tehtyjen haastatteluiden perusteella lastensuojelun ja muiden toimijoiden yhteistyöhän liittyy haasteita:
- Lastensuojeluperheissä yhteistyö eri toimijoiden välillä vaihtelee ja on usein työntekijöiden kokemuksen mukaan riittämätöntä. Tällaisessa tilanteessa jokainen toimii omalla sektorillaan ja lasta koskeva tarpeellinen tieto kulkee vaihtelevasti.
- Varhaiskasvatuksessa tai neuvolassa voi olla huolta perheestä, joka on jo lastensuojelun tukitoimien kohteena. Tästä syystä saatetaan tehdä toisistaan tietämättä päällekkäistä työtä perheessä (mm. neuvolan lisäkäynnit).
- Yhteistyötahoilla sosiaalityöntekijöiden vaitiolovelvollisuus on koettu yhteistyötä hankaloittavana tekijänä. Perheiltä ei lastensuojelussa **säännönmukaisesti** kysytä lupaa tehdä yhteistyötä neuvolan, varhaiskasvatuksen tai esimerkiksi aikuissosiaalityön puolelle.

ESPOO
ESBO

Taustatiedon kerääminen

- YAMK-tutkintoon liittyvä teemahaastattelu työntekijöille ja tutkimuksen tulokset (lastensuojelu, varhaiskasvatus, neuvolatyö)
- eri lapsiperheiden parissa toimivien kuvausta siitä, mitä yhteistyön tiivistämisellä tavoitellaan ja millaisia hyötyjä siitä asiakkaalle ajatellaan koituvan
- salassapitosäädösten selkeyttäminen työryhmäläisten kesken
- tilastotiedon selvittäminen (mm. ilmoitukset, ilmoittajat, selvitykset, asiakkuudet alle kouluikäisten lasten osalta)
- olemassa olevien toimivien yhteistyöprosessien tarkastelu ja niiden hyödyntäminen kehittämistyössä

ESPOO
ESBO

Aikataulu

- Valmisteluvaihe syksy 2013
 - Projektiryhmän kokoaminen
 - Projektin tehtävän hahmottaminen ja selkeyttäminen
 - Tiedonkeruu
- Suunnittelu kevät 2014
 - Prosessien mallinnus
 - Yhteisen koulutuksen suunnittelu
 - Suvelan alueen toimijoiden verkostoituminen ja lapset puheeksi -koulutukset
- Pilotointi käynnistyi kesäkuussa, varsinaisesti kesälomien ja viimeisen koulutuspäivän jälkeen 2.9.2014 → pilotointi vuoden loppuun saakka?
- Väliarviointia kootaan työntekijöiltä loka-marraskuussa amk-opiskelijatyönä

ESPOO
ESBO

5. Moniammatillinen yhteistyö lastensuojeluprosesseissa

Pilotti tuottaa kaksi prosessikuvausta, joiden mukaista toimintaa pilotoidaan 2014:

1. Asiakkuuden siirtoprosessi peruspalveluihin lastensuojelutarpeen selvityksen jälkeen kun asiakkuus lastensuojelussa päättyy, mutta perheellä on muuta tuen tarvetta .
2. Monialainen asiakassuunnitelmaprosessi asiakkaan luvalla yhteistyössä neuvolan ja päivähoidon kanssa.

Asiakkuuden alkuvaiheen yhteistyö on kuvattu ja tarkennettu pilotin aikana.

Tavoitteet

Suunnitelmallinen verkostoyhteistyö lastensuojelun asiakkaana olevissa alle kouluikäisten lasten perheissä lisääntyy. Eri toimijoiden roolit työskentelyssä selkiytyvät sekä työntekijöiden että lapsen ja perheen näkökulmasta.

Lapsen ja perheen kanssa työskentelevä verkosto pääsee hyödyntämään lastensuojelutarpeen selvityksen tuottamaa tietoa lapsesta ja perheestä omassa työskentelyssään. Pällekkäinen tiedonkeruu vähenee ja kuormittaa perheitä vähemmän.

Lastensuojelutarpeen selvitysprosessin jälkeen lapsi ja perhe saavat tarvitessaan tukea muilta toimijoilta.

ESPOO
ESBO

Tulokset 1 (2)

- Suvelan alueen toimijoiden tutustuminen toisiinsa ja toisen työhön
- Lastensuojeluasiakkuuden alkuvaiheen työskentely on kuvattu ja yhteistyötavoista on sovittu
 - Viranomaisilmoittajatahoon ollaan aina yhteydessä kun lastensuojeluilmoitus on vastaanotettu.
 - Viranomaisilmoittajataho kutsutaan aina lastensuojelutarpeen selvityksen alkutapaamiseen.
- Suostumuslomake
 - Kirjallinen suostumuslomakepohja on otettu käyttöön
 - Jokaisen 0–6-vuotiaan asiakaslapsen huoltajilta pyydetään lupa tehdä yhteistyötä neuvolan oman terveydenhoitajan, varhaiskasvatuksesta lapsen lastentarhaopettajan ja mahdollisten muiden yhteistyökumppaneiden kanssa kirjallisella lomakkeella

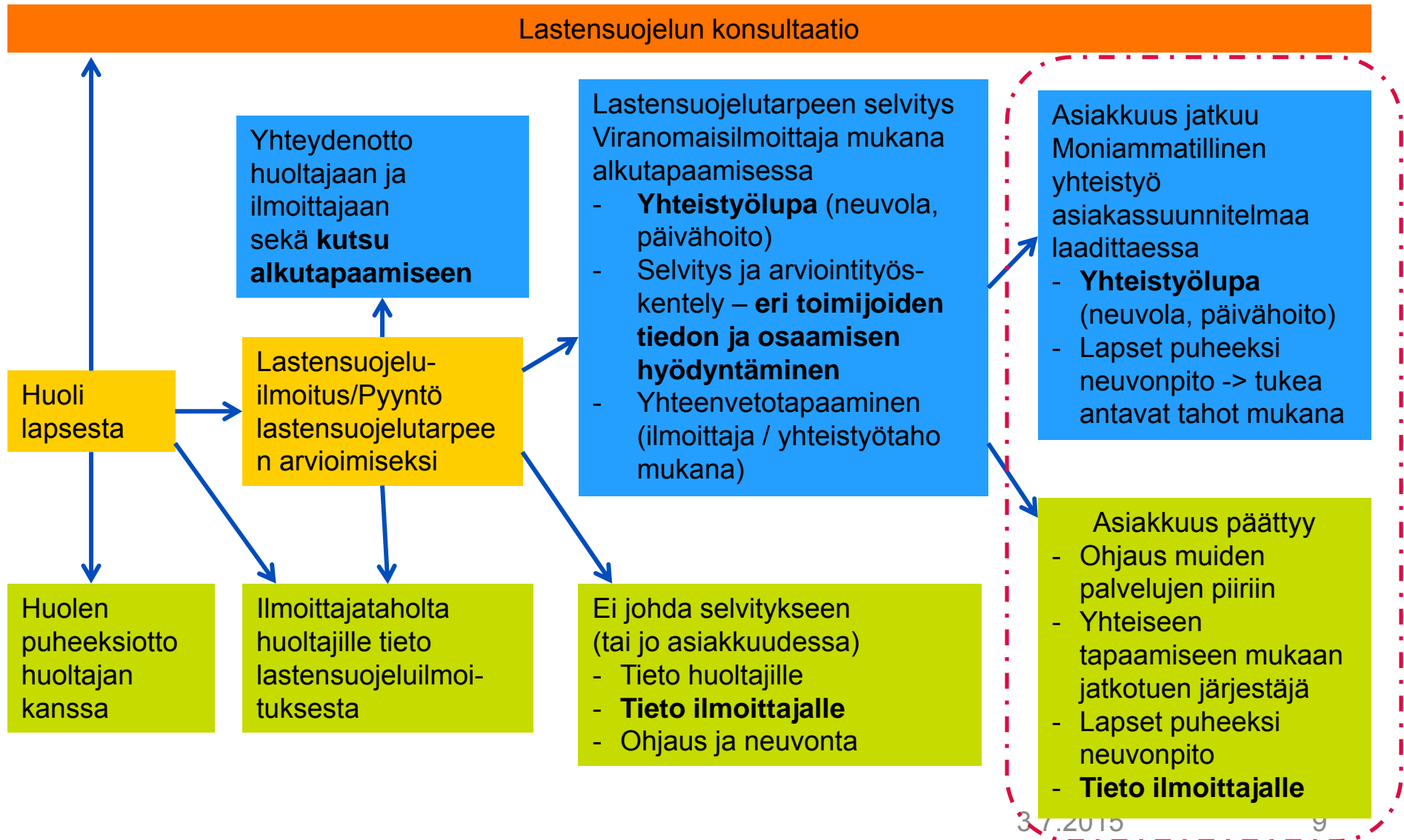

ESPOO
ESBO

Tulokset (2)

- Yksityiskohtaiset prosessikuvaukset ja tehtävät työntekijöittäin
 - Kun asiakkuus ei selvityksen jälkeen jatku lastensuojelussa ja hänet ohjataan muiden palvelujen piiriin, kutsutaan palvelun tuen järjestävä taho yhteenvetotapaamiseen. Siirtymä lastensuojelusta peruspalveluihin /muun tuen piiriin tapahtuu suunnitelmallisesti Lapset Puheeksi -neuvonpitoa hyödyntäen.
 - Asiakkuuden jatkuessa lastensuojelussa, laaditaan asiakassuunnitelma yhteistyössä verkoston kanssa. Yhteistyössä ja yhteisen suunnitelman laatimisessa hyödynnetään Lapset puheeksi -neuvonpitoa.
- Sopimus yhteistyökumppanien sitoutumisesta tulemaan lastensuojelun kutsumiin asiakastapaamisiin.

Moniammatillinen yhteistyö lastensuojelu prosesseissa

ESPOO
ESBO

Asiakastulokset

Asiakaskokemukset ja tulokset vielä vähäisiä

- Ajalla 2.9.-13.10.2014 lastensuojelun vireilletuloja Suvelan alueella 0-6-vuotiaista on tullut 17, jotka koskevat 12 eri lasta
- 0–6-vuotiaita lastensuojeluasiakkaita Suvelassa yhteensä 45 (perustuu faktasta ajettuun tietoon)
- Asiakastulokset alkuvuodesta 2015
 - Seurataan asiakkaan huoltajien antamia yhteistyölupia
 - Asiakaskokemukset suunnitelmallisesta ja tiiviimmistä yhteistyöstä eri toimijoiden välillä → opiskelijatyönä vuoden vaihteessa/ alkuvuonna 2015?

ESPOO
ESBO

Työntekijätulokset

Väliarviointia loka-marraskuussa amk-opiskelijatyönä

- Työntekijähaastattelut (lastensuojelun työntekijät sekä yksi neuvolan terveydenhoitaja ja päiväkodin johtaja)
- Työntekijöiden palautekyselyn luominen ja kerääminen
- Havainnointi osana työssäoppimisjaksoa. Opiskelija on mukana havainnoimassa Suvelan alueen 0–6-vuotiaiden asiakasperheiden kanssa tehtävää eri toimijoiden välistä yhteistyötä asiakastapaamisissa

ESPOO
ESBO

Työntekijätulokset

7 prosessiin osallistuneen työntekijän haastattelu (3 sos.tt. ja 4 sosiaaliohjaajaa). Hyvää:

- Moniammatillinen prosessi
- Lapset puheeksi materiaali, koulutus ja kouluttaja
- Tiedonkulun paraneminen ja avoimuus
- Asiakasosallisuutta vahvistava
- Ikäkausikysymykset hyödyllisiä
- Vahvuus on tavallinen asia
- Sosiaaliohjaukseen välineitä
- Lapset puheeksi –neuvonpito (vastuunjakolomake)
- Yhteistyölupalomake koettiin toisaalta hyvänä, toisaalta liian ”virallisena”

ESPOO
ESBO

Työntekijätulokset

Parannettavaa:

- Tullut ylhäältäpäin → työyhteisön osallisuus, miten saada kaikki mukaan
- Sosiaaliohjaajat: ongelmallista, että sosiaalityöntekijät prosessin omistajina eivät osallistuneet riittävästi
- Pilotoinnin ajankohta → kesäloma tuli väliin, kokeilu koulutuspäivien välissä jäi vähäiseksi
- Lapset puheeksi menetelmä ja koulutukset: runsauden pula, paljon materiaalia ja välineitä
- Sosiaaliohjaajien ja sosiaalityöntekijöiden roolit

ESPOO
ESBO

Keskeiset tulokset koottuna

- Alueellinen toimijoiden verkostoituminen ja toisten työn tuntemuksen lisääntyminen
- Lapset puheeksi menetelmän hyödyntäminen
→ systemaattinen, suunnitelmallinen ja tutkittu työväline puheeksiottamisen, tukemisen ja verkostotyön apuna
- Yhteisesti sovitut prosessit

ESPOO
ESBO

Johtopäätökset

- Suunnitelmalliselle ja yhteisesti sovitulle verkostomaiselle työtavalle ja prosessille on tarvetta.
 - Yhteistyötä on mahdollista mallintaa kaupunkitasoisesti
 - Yhteistyötä asiakkaan hyödyksi voidaan toteuttaa ja tukea yhteisellä verkostotyönmenetelmällä ->tästä tarvitaan vielä lisää kokemuksia
- Verkostoitumista alueilla voidaan tukea yhteisillä alueellisilla koulutuksilla esim. Lapset puheeksi –maailman ottaminen mukaan. Edellyttää esimiesten ja johdon sitoutumista.
- Toimintatavanmuutos ja sitoutuminen tiiviimpään yhteistyöhön eri toimijoiden kanssa edellyttää ajattelutavanmuutosta. Esimiesten aktiivinen rooli muutoksen eteenpäin viemisessä omissa yksiköissä on edellytys uudenlaisen toimintatavan jalkautumiseen.
- Lopullisten johtopäätösten tekemiseen tarvitaan vielä lisää tietoa pilotin asiakas- ja työntekijä vaikutuksista/tuloksista
 - onko päällekkäistä työtä pystytty vähentämään
 - ovatko asiakkaat saaneet tarvitsemansa palvelut aiempaa suunnitellummin ja koordinoitusti

ESPOO
ESBO

Suosituksat jatsoon

- Mallin levittäminen koko Espoon keskuksen alueella syksyllä 2015
 - Tiedon keruu Suvelan alueelta alkuvuonna 2015
 - Levittämisen suunnittelu Espoon keskuksen alueella alkuvuodesta 2015
 - Käyttöönotto Suviniityn perhekeskuksen käynnistymisen yhteydessä vuonna 2016
- Koko Espooseen laajentamisen suunnittelu ensi vuoden aikana, suunnittelussa huomioitava ja yhteen sovitettava sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain muutokset
- Verkkoyhteistyöalusta pilotin hyödyntäminen
- Vastuutahona jatkaa lastensuojelu
- LOP:ssa kehitettyjen toimintamallien levittämiseen, eteenpäin viemiseen ja koordinointiin toivotaan projektityöntekijän työpanos myös ensi vuodelle.

ESPOO
ESBO

Peson johtoryhmän päätökset jatkoimenpiteistä 4.11. 2014

- Päävastuu kehittämistyön jatkosta ja jalkauttamisesta siirtyy lastensuojeluun. Prosessin omistaja lastensuojelupalvelujen päällikkö **Mari Ahlström**. Käytännön suunnittelusta ja organisoinnista vastaavat lastensuojelun asiantuntija **Anu Rämö** ja Espoon keskuksen neuvolatyön vs. osastonhoitaja **Pia Seivo**.
- Mallia lähdetään levittämään tehdyn suunnitelman mukaisesti aluksi Espoon keskuksen alueelle, ja sen jälkeen muualle Espooseen.
- Systemaattista tiedon keruuta jatketaan.
- Jalkauttamissuunnitelmassa huomioidaan alueellinen verkostoituminen ja Lapset puheeksi -koulutukset. Varmistetaan varhaiskasvatuksen mukanaolo.
- Jalkauttamissuunnitelmissa huomioidaan myös mallin levittäminen alakouluikäisten lasten pariin.
- Suunnitelmissa huomioidaan sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain muutokset.
- Jatkossa hyödynnetään moniammatillisen verkkoyhteistyön tarjoamia mahdollisuuksia viedä asiakkaan verkostot tietoturvalliseen sähköiseen alustaan.
- Seuranta säännöllisesti Peson johtoryhmässä osana Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman seurantaa.